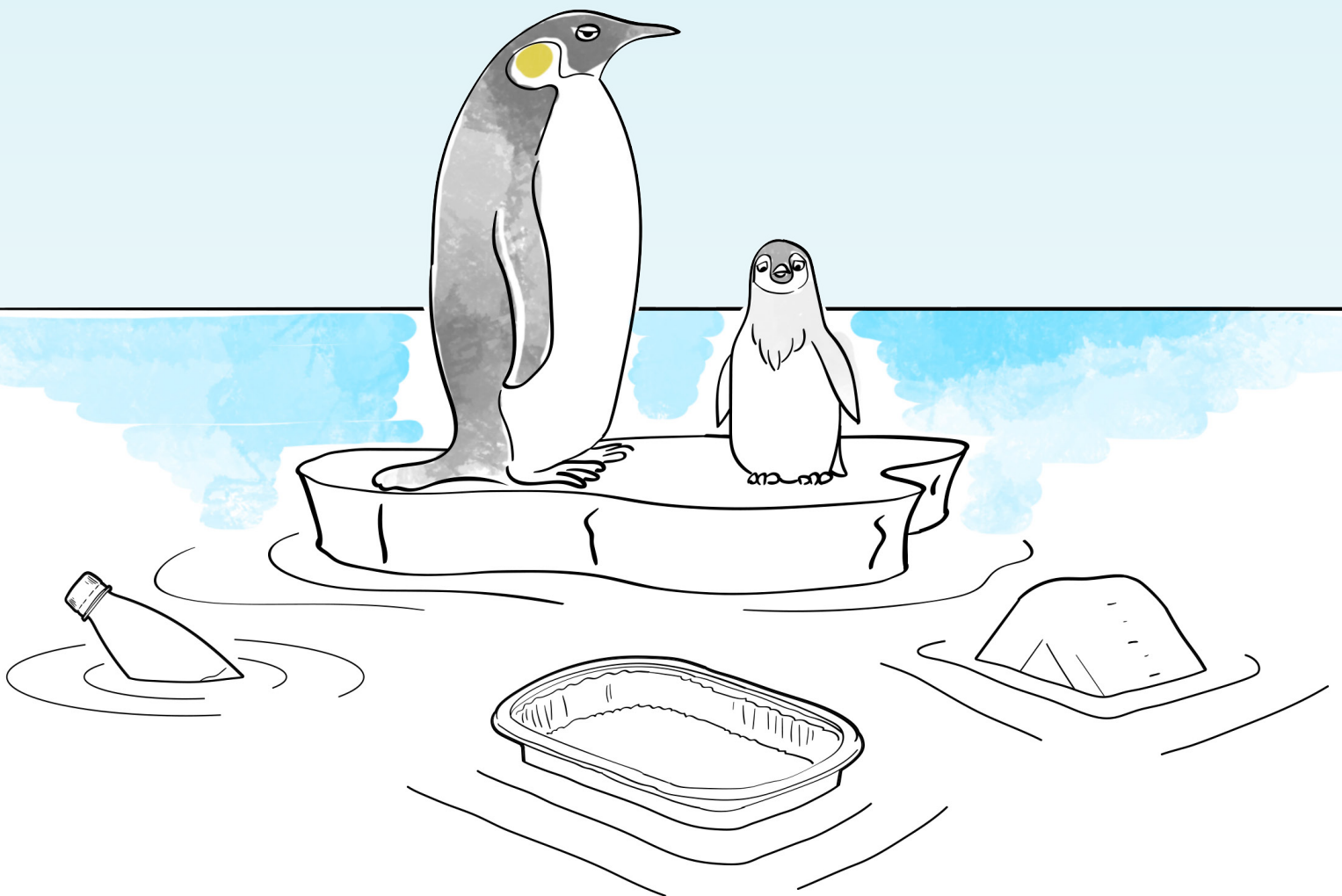

Hållbar plastanvändning

i äldreomsorgen

Plast används nästan överallt i vårt samhälle idag och i stora mängder. Det är ett användbart material men vår användning av plast bidrar också till koldioxidutsläpp och klimatpåverkan. Det finns flera sätt att minska klimatpåverkan från plast, till exempel genom att minska användningen av plast, att byta till produkter som består av andra material eller produkter av återvunnen eller förnybar plast och genom att sortera plasten rätt. Denna vägledning är ett stöd till verksamheter inom äldreomsorgen som vill minska sin klimatpåverkan från plast.

Vad är plast?

Plast tillverkas av små molekyllära byggstenar, så kallade monomerer. Dessa binds ihop till långa kedjor; polymerer. De vanligaste plasttyperna är polyeten (PE), polyetentereftalat (PET), polypropen (PP), polystyren (PS) och polyvinylklorid (PVC). Plast är en stor grupp material med vitt skilda egenskaper. Plast kan vara mjukt och formbart som plastfolie, eller hårt och hållbart som ett vattenrör. Plast kan ges goda barriäregenskaper som ökar livslängden hos vissa livsmedel. Det är ett billigt material och dessutom är det lätt vilket minskar bränsleåtgången vid transport av produkter. I vissa lägen finns det alltså anledning att välja plast även ur klimatsynpunkt.

Plasten påverkar klimatet och miljön

99 procent av all plast som tillverkas idag är baserad på olja eller naturgas som är fossila råvaror. Plasten bidrar med betydande koldioxidutsläpp både vid tillverkning och när den går till förbränning efter användning. Plasten, även sådan som inte baseras på olja och naturgas, medför också andra typer av miljöpåverkan.

Plast är ett svårnedbrytbart material som i naturen kan ta hundratals år att brytas ned. Det betyder att i princip allt plastskräp som någon gång hamnat i naturen fortfarande finns kvar. Plast kan även innehålla tillsatser som kan vara skadliga för miljön och för människors hälsa.

Sortera plasten

Privatpersoner och företag har ett ansvar att sortera sina förpackningar utifrån materialslag för att de ska kunna återvinnas. I varje verksamhet ska det därför finnas möjlighet att sortera plastförpackningar både inne i verksamheten och ute i miljörummet.

Ordlista

Fossil plast

Plast som är tillverkad av fossila råvaror, framför allt olja. Den plast som har störst klimatpåverkan såväl vid produktion som när den förbränns.

Förnybar plast

Förnybar plast är tillverkad av förnybara råvaror som till exempel sockerrör, majs eller cellulosa. Förnybar plast har mindre klimatpåverkan än fossil plast.

Återvunnen plast

Råvaran till återvunnen plast har varit en annan plastprodukt i ett tidigare skede. Återvunnen plast har mindre klimatpåverkan än både fossil och förnybar plast.

Gör så här:

- 1 Gå e-utbildningen om plast. E-utbildningen tar 20 minuter att genomföra. Det är bra om så många som möjligt på arbetsplatsen går utbildningen. Den ger en bred bild om vad plast är och vad vi kan göra för att minska användandet och klimatpåverkan.
- 2 Ta reda på vilka plastprodukter ni använder och kryssa för i checklisten på nästa sida.
- 3 Bestäm vilka åtgärder ni ska genomföra (se lista på sida 6).
- 4 Utse en ansvarig för varje åtgärd. Sätt ett datum för när den ska vara genomförd.
- 5 Följ upp att valda åtgärder har genomförts.

Checklista för plastprodukter

Det här är de vanligaste plastprodukterna i äldreomsorgen. Sätt kryss för de produkter ni använder. Lägg till ytterligare plastprodukter på de tomma raderna.

Engångshandskar

Sugrör

Engångsförkläden

Fryspåsar

Engångshaklappar

Plastfolie

Engångslakansskydd

Portionsförpackningar för matfett

Engångssittskydd

Pennor

Skoskydd

Plastfickor

Papperskorgar

Plastmappar

Soppåsar

Pärmor

Sopsäckar

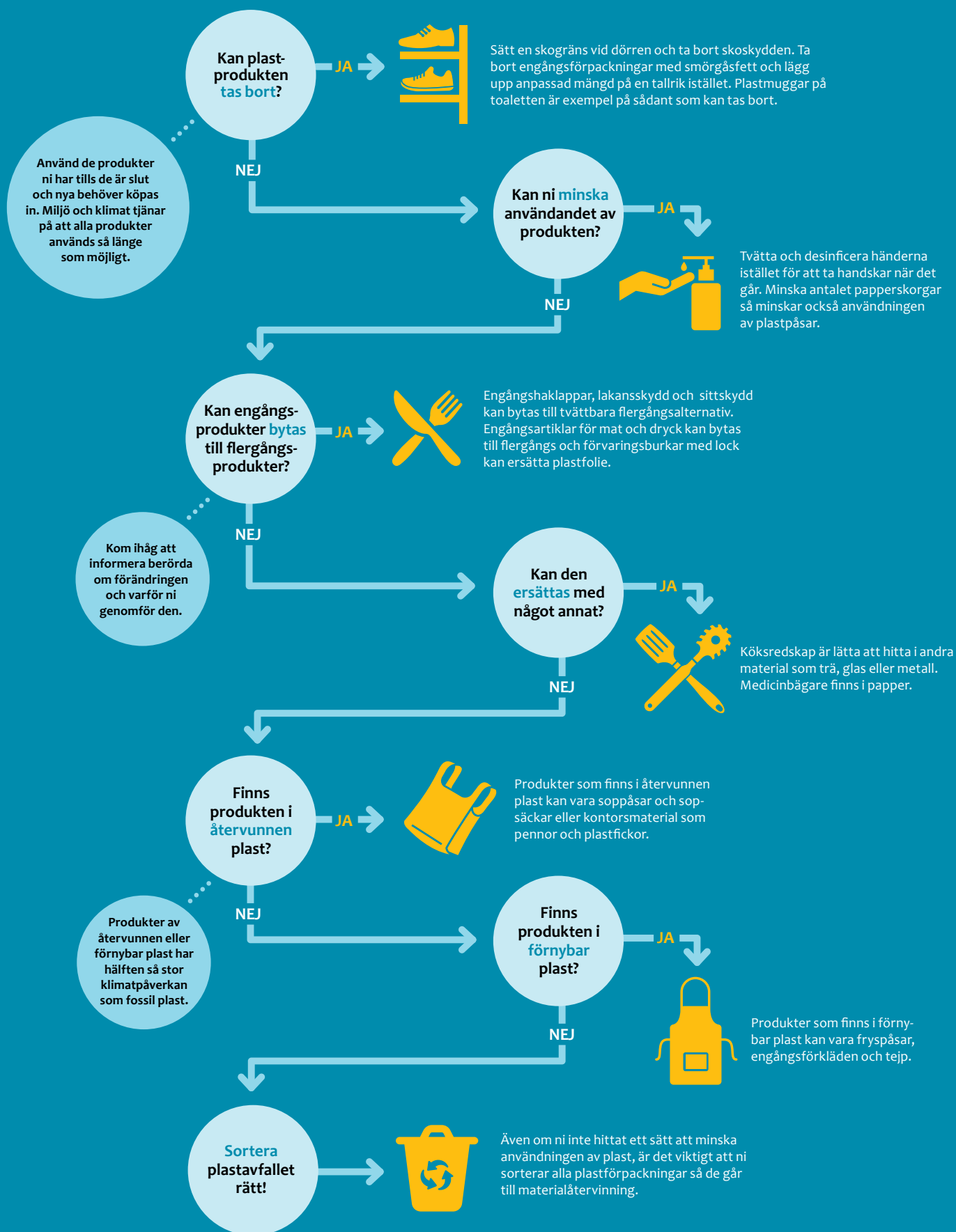
Köksredskap

Medicinbägare

Engångsmuggar

Engångsbestick

På den här sidan finns tips på hur äldreomsorgen kan minska sin klimatpåverkan från plast. Ju högre upp i flödet som åtgärder kan genomföras, desto bättre för klimatet.

Åtgärder

Kryssa för de åtgärder ni ska genomföra. Fyll i vem i er verksamhet som är ansvarig för att åtgärden genomförs och sätt ett datum för när åtgärden ska vara genomförd.

Möjliggör sortering av plastförpackningar för återvinning

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångshandskar

Minska

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångsförkläden

Byt till tvättbara flergångs

Byt till förnybar plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångshaklappar

Byt till tvättbara flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångslakansskydd

Byt till tvättbara flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångssittskydd

Byt till tvättbara flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Skoskydd

Ta bort

Minska

Ansvarig:

Klart (datum):

Papperskorgar

Minska antal och hänvisa till sorteringsstationer

Ansvarig:

Klart (datum):

Soppåsar

Minska

Byt till återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Sopsäckar

Ta bort

Minska

Byt till återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Köksredskap

Byt till annat material vid nyinköp

Ansvarig:

Klart (datum):

Medicinbägare

Byt till flergångs

Byt till papper

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångsmuggar

- Ta bort
- Byt till flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångsbestick

- Ta bort
- Byt till flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Sugrör

- Ta bort
- Minska
- Byt till papper eller återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Fryspåsar

- Ta bort
- Minska
- Byt till förnybar plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Plastfolie

- Minska

Ansvarig:

Klart (datum):

Portionsförpackningar för matfett

- Ta bort
- Minska

Ansvarig:

Klart (datum):

Pennor

- Byt till påfyllningsbara pennor
- Byt till återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Plastfickor

- Ta bort
- Minska
- Byt till återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Plastmapper

- Ta bort
- Minska
- Byt till papper eller återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Pärmar

- Ta bort
- Minska
- Byt till kartong eller återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Annan åtgärd:

Ansvarig:

Klart (datum):

Annan åtgärd:

Ansvarig:

Klart (datum):

Annan åtgärd:

Ansvarig:

Klart (datum):

Jakten på plasten

Jakten på plasten – ett samverkansprojekt mellan kommunerna i Uppsala, Linköping, Norrköping och Eskilstuna. Målet är att minska klimatpåverkan från fossilbaserade plastprodukter i kommunal verksamhet.

www.jaktenpåplasten.se

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden